

Doetinchem, 5 april 2017

GEWIJZIGD VASTGESTELD 12 APRIL 2017

Vaststellen sportvisie en realisatie
sportbedrijf Doetinchem

Te besluiten om:

1. Sporten en bewegen te stimuleren en te faciliteren als noodzakelijk onderdeel van preventie in het sociaal domein.
2. Sportverenigingen en andere sportaanbieders te benoemen als kansrijke omgeving om inwoners te laten participeren in de samenleving.
3. Sport te hanteren als middel om Doetinchem als vitale gemeente op de kaart te zetten.
4. Daartoe de sportvisie Doetinchem in Vorm 2017-2021 vast te stellen.
5. Op basis van de voorliggende Businesscase Sportbedrijf Doetinchem te constateren dat:
  - a. de Brede Variant van het Sportbedrijf de sportinfrastructuur zo organiseert dat de doelstellingen uit de sportvisie waargemaakt kunnen worden;
  - b. de Brede Variant van het sportbedrijf leidt tot een excellent uitvoeringsbedrijf dat aansluit op de gemeentelijke organisatieontwikkeling.
6. De intentie uit te spreken om een sportbedrijf Doetinchem volgens de Brede Variant te realiseren en in december 2017, op basis van een uitgewerkt businessplan, hiertoe een definitief besluit te nemen.

Context

De rol van sport in de samenleving verandert. Sporten en bewegen zijn belangrijke onderdelen van een gezonde leefstijl. Een gezonde leefstijl is de basis van positieve gezondheid. Daarom is het wenselijk dat zoveel mogelijk Doetinchemmers regelmatig sporten en bewegen. Sport is ook een middel om zichtbaar te zijn als gemeente en regio. In de nieuwe sportvisie is de rol van sport en bewegen onderbouwd. Ook wordt duidelijk aan welke randvoorwaarden moet worden voldaan om de doelstellingen te behalen. Sportvraag, aanbod en voorzieningen moeten optimaal op elkaar afgestemd worden. Dat kan door het oprichten van een sportbedrijf. Het sportbedrijf bestaat uit: Sportservice Doetinchem, BUHA BV (tak sportaccommodaties), SaZa Topsporthal Doetinchem en Sportcentrum Rozengarde BV (hierna partners). In de bijlage vindt u de Businesscase. Bij een positief besluit kunnen wij overgaan tot het uitwerken van een Businessplan voor het sportbedrijf.

Beoogd effect

1. Door het vaststellen van Doetinchem in Vorm 2017-2021 wordt vastgelegd op welke wijze wij sport de komende jaren
  - a. inzetten als middel om doelstellingen op de gebieden gezondheid, participatie en economie te realiseren;
  - b. de inbreng van verenigingen daarbij zien;
  - c. welke (financiële) middelen hier tegenover staan.
2. Wij willen de sport graag zo goed mogelijk faciliteren. Daarom hebben wij de intentie om een sportbedrijf te realiseren met Sportservice Doetinchem, BUHA BV, SaZa Topsporthal Doetinchem en Sportcentrum Rozengarde BV. De realisatie van een excellent uitvoeringsbedrijf past bij de gemeentelijke organisatievisie. Het is de beste manier om uitvoering te kunnen geven aan het sportbeleid. Graag vernemen wij van u of u zich in dit voornemen kunt vinden. Op basis van de door u aangegeven richting kunnen wij dan verder gaan met het opstellen van een businessplan voor het sportbedrijf.

Doetinchem, 5 april 2017

Argumenten

1.1. Sport en bewegen is een cruciaal onderdeel van preventie in het sociaal domein

In de beleidskaders voor het sociaal domein staat positieve gezondheid centraal. Sport en bewegen is een cruciaal onderdeel van een Gezonde Leefstijl. Sport en bewegen (en een gezond eetpatroon) zijn het preventiemiddel bij uitstek. Dat geldt zowel voor de fysieke als mentale gezondheid. Sport en bewegen geeft invulling aan deze doelstelling. Actieve mensen blijven langer gezond. Zij herstellen bovendien sneller van klachten. Het risico op uitval is minder groot. Sport en bewegen is bovendien een goed middel om doelstellingen op bijvoorbeeld het gebied van (re-)integratie te realiseren.

2.1 Sportverenigingen kunnen op informele wijze zorgen voor structuur en sociale contacten

Bij een sportvereniging komen mensen op ongedwongen wijze bij elkaar. De meeste verenigingen draaien op basis van vrijwilligers. Er zijn talloze klusjes en taken te verdelen. Doordat iedereen zich vrijwillig inzet, worden bijdragen op waarde geschat. Sportverenigingen bieden steeds meer specifieke activiteiten aan voor verschillende doelgroepen. Ontmoeting en ontspanning staan daarbij centraal. Terloops kunnen verschillende vaardigheden worden geoefend. Denk bijvoorbeeld aan het leren van de Nederlandse taal.

2.2. Sportverenigingen behouden hun functie ook op langere termijn

Het Sociaal Cultureel Planbureau heeft in 2014 het rapport 'verenigd in verandering' gepubliceerd. Het rapport bevestigt dat mensen zich nog wel willen verbinden aan een sportclub. Hoogleraar sportsociologie Koen Breedveld stelt dat mensen zich nog wel willen verenigen, maar dan wel rondom activiteiten waar zij plezier aan beleven: 'Sport is een makkelijke manier om mensen te ontmoeten die dezelfde interesse hebben. Dat is anders dan bij een politieke partij of een vakbond, waarvan je eerder lid wordt uit overtuiging of gedrevenheid'.

3.1. (Recreatieve) sportevenementen zetten Doetinchem op de kaart

Sportevenementen en sportactiviteiten geven een positieve dynamiek aan de samenleving. In Doetinchem zijn uitstekende accommodaties. In het buitengebied zijn tal van recreatieve sport- en beweegmogelijkheden. De sport- en beweegdeelname van de bevolking is en blijft hoog. Dat zijn mooie ingrediënten om Doetinchem op de kaart te zetten. Zeker wanneer regionale, landelijke en internationale evenementen plaatsvinden in een gastvrije Achterhoekse omgeving.

4.1. 'Doetinchem in Vorm' benut sport- en beweegkansen optimaal

In het coalitieakkoord 'Agenda voor de toekomst' is in een notendop verwoord wat sport voor Doetinchem kan betekenen. In de toelichting staat: 'Het is onze bedoeling dat mensen op het juiste spoor worden gezet om (preventief) aan hun gezondheid en participatie in de samenleving te werken.' In het coalitieakkoord staat ook dat sportverenigingen een centrale rol hebben. In de visie 'Doetinchem in Vorm' is de functie van sport verder uitgewerkt. Het vormt daarmee de inkleuring van het coalitieakkoord.

4.2. De sportraad werpt een helder licht op een aantal vraagstukken

De sportraad heeft in het traject meegedacht over de belangrijke thema's en issues. Voor de finale versie heeft de sportraad bovendien nog een aantal extra accenten gezet. Een deel daarvan is overgenomen in de sportvisie. In een uitgaande brief hebben wij de sportraad geïnformeerd over de wijze van verwerken van de verschillende opmerkingen. Deze brief is als bijlage bijgesloten.

Doetinchem, 5 april 2017

4.3 'Doetinchem in Vorm I heeft een basis onder de sport in Doetinchem gelegd

De afgelopen vijf jaar is gewerkt aan uitvoering van het sportbeleid Doetinchem in Vorm I. Sportservice Doetinchem heeft zich ontwikkeld tot de spin in het web van de Doetinchemse sportwereld. De sportraad is opgericht. In verschillende accommodaties is fors geïnvesteerd. Doetinchem in Vorm 2017-2021 bouwt verder op dit fundament. Verenigingen die dat willen, kunnen doorontwikkelen tot open-clubs.

Taken op het gebied van gezondheid en participatie kunnen worden opgepakt. Sporten en bewegen wordt meer en meer zichtbaar. Door evenementen en activiteiten kunnen mensen zien dat sport en bewegen leuk is. Voor iedereen is er een passende sport- of beweegactiviteit beschikbaar. Wie graag samen sport, is welkom bij een verenigingsactiviteit of bij een andere beweegaanbieder. Maar ook ongeorganiseerd sporten en bewegen is volop mogelijk.

4.4. De gemeentelijk investeringen in sport blijven gelijk aan de voorgaande jaren

De gemeente investeert ruimhartig in sportaccommodaties en sportstimulering. Verder wordt ervoor gezorgd dat subsidies van bovenlokale partijen binnen komen en ingezet worden voor de sport. Sportverenigingen gaan steeds meer maatschappelijke taken uitvoeren. Vooral op gezondheids- en participatiegebied. De verenigingen worden gedragen door vrijwilligers. Om het werk voor verenigingsbestuurders behapbaar te laten blijven, is ondersteunen en faciliteren noodzakelijk. Sportservice Doetinchem doet dit aan de sportstimuleringskant. De gemeente draagt zorg voor een groot aantal binnen- en buitensportaccommodaties. Dit zorgt ook voor continuïteit in de toekomst.

5.1. In de brede variant van het sportbedrijf worden accommodaties het meest effectief ingezet

Sportcentrum Rozengarde BV, BUHA BV, Sportservice Doetinchem en de SaZa Topsporthal Doetinchem kunnen het beste gaan samenwerken in één sportbedrijf. Dat is de uitkomst van een onderzoek op hoofdlijnen (de Businesscase is als bijlage opgenomen). Er is gekeken welke taken, kansen en uitdagingen de sport in de komende jaren op zich af ziet komen. Om hier optimaal invulling aan te kunnen geven, zijn alle mensen en accommodaties hard nodig. Ook intensieve samenwerking tussen verenigingen, exploitanten en sportstimulering is van belang. De vier partijen willen samen werken aan het optimaliseren van de positie van de sport in Doetinchem. Sportverenigingen zien grote kansen. In de bijlage 'wat kan het sportbedrijf voor u betekenen' is hun perspectief naar de toekomst en naar de verwachtingen voor een sportbedrijf Doetinchem verwoord.

5.2. Een excellent sportbedrijf past binnen de gemeentelijke organisatievisie en organisatieontwikkeling

Wij willen graag een compacte kern voor koers en prioriteiten. Daar hoort bij dat er initiatief bij de samenleving wordt gelegd en dat met de beschikbare middelen slim wordt omgegaan. Er ontstaan uitvoerende en direct dienstverlenende organisatieonderdelen. Het sportbedrijf heeft alles in zich om een excellerend uitvoeringsbedrijf te worden. Met als kader de sportvisie en het daarop gebaseerde contract met de gemeente. Binnen het sportbedrijf wordt integraal gewerkt aan een sterke positie voor sport en bewegen in de samenleving. Op het gebied van sport en bewegen werken opdrachtgever (gD) en opdrachtnemer (het sportbedrijf) intensief samen met de ketenpartners. Sportverenigingen zijn belangrijke ketenpartners. Maar ook partijen uit bijvoorbeeld onderwijs, zorg, cultuur en economie vallen daaronder. Uiteindelijk profiteren de eindgebruikers optimaal. Verenigingen vallen onder de eindgebruikers. Maar ook ongeorganiseerde sporters en mensen die bijvoorbeeld een accommodatie voor een ander doel willen gebruiken vallen daaronder.

Doetinchem, 5 april 2017

5.3. Op basis van het draagvlak kan het sportbedrijf worden opgebouwd

Op hoofdlijnen staan alle neuzen dezelfde kant op. Gebruikers en uitvoerders zien in het sportbedrijf de kans om de toekomst van sport in Doetinchem goed te regelen en de waarborgen.

Het sportbedrijf kan gebouwd worden. Op hoofdlijnen moet bepaald worden:

- a. Wat de opdracht van de gemeente aan het sportbedrijf is.
- b. Welke diensten en producten het sportbedrijf gaat leveren (waar het sportbedrijf van is).
- c. Op welke wijze het sportbedrijf uitvoering gaat geven aan de opdracht (hoe er gewerkt wordt en hoe de verdeling van het budget wordt).
- d. Wat het communicatieplan wordt en hoe dit uitgevoerd gaat worden.

Dit proces vindt plaats in de vorm van co-creatie tussen gemeente en de vier partners.

5.4. Het traject om de organisaties te laten overgaan in één entiteit moet worden uitgewerkt

De bouwstenen van het sportbedrijf zijn vier bestaande organisaties. Daarbinnen:

- a. hebben werknemers rechten opgebouwd;
- b. zijn verschillende administratieve en onderhoudssystemen ingericht;
- c. heersen unieke bedrijfsculturen.

Voor alle partijen moet een weg worden uitgezet om op een goede manier over te kunnen gaan van de eigen organisatie in het nieuwe sportbedrijf. Dit vraagt om bilaterale (gemeente - organisatie) en gezamenlijke sessies waarin inhoudelijke, financiële, juridische en communicatieve vraagstukken worden opgelost.

5.5. De SaZa Topsporthal wordt een partner binnen het sportbedrijf

In samenspraak met het bestuur van de SaZa Topsporthal onderzoeken wij op dit moment de positie van de hal. Wat zijn toekomstige kansen en risico's? Daaruit leiden wij de komende weken af wat de meest logische wijze van aansluiting is. Het kan zijn dat er op voorhand aanleiding is om een zachte landing van de SaZa Topsporthal in het Sportbedrijf te realiseren. Wellicht is een tussenstap daarbij wenselijk. Dat zou kunnen zijn de accommodatie qua eigendom, beheer en exploitatie op voorhand onder te brengen bij BUHA BV of Sportcentrum Rozengarde BV.

6.1 De intentie-uitspraak is de basis voor het opstellen van het businessplan in de Brede Variant

Door middel van het sportbedrijf wordt de sportinfrastructuur in Doetinchem anders georganiseerd. Wij gaan hierover binnen de organisaties van de verschillende partners in gesprek. Ook zijn wij voornemens om met het veld (sportverenigingen, maatschappelijke organisaties enz.) in gesprek te gaan over de producten en diensten van het sportbedrijf. Wij willen dit echter graag doen met de instemming van uw raad. Daarom is het belangrijk om nu de principiële discussie te voeren. Is er vertrouwen dat partners, verenigingen, maatschappelijke organisatie en gemeente op de voorgestelde wijze kunnen samenwerken aan het realiseren van de sportvisie? Door de intentie uit te spreken om de Brede Variant te realiseren, geeft u aan vertrouwen te hebben in de uitvoeringskracht van het toekomstige sportbedrijf.

6.2 Besluitvorming over de realisatie van het sportbedrijf

Door de inhoudelijke, financiële en juridische aspecten verder uit te werken in een businessplan wordt duidelijk wat het sportbedrijf gaat doen en tegen welke kosten. De verantwoordelijkheden van het sportbedrijf en de gemeente liggen vast. Ook is inzichtelijk gemaakt welke stappen er moeten worden gemaakt om de organisaties over te laten gaan. Op basis van het Businessplan kunt u in december 2017 een definitief besluit nemen.

Doetinchem, 5 april 2017

Kanttekeningen

1-4.1 Door het ontbreken van een uitvoeringsprogramma is de visie abstract

Bij de eerste beleidsperiode Doetinchem in Vorm 2012-2016 hoorde een uitvoeringsprogramma. Daarin stonden SMART doelstellingen. Nu is de visie op hoofdlijnen.

In de vorige periode is hard gewerkt aan de breedtesportstimulering en de ondersteuning daarvan. Veel interventies pakte de gemeente zelf op. Maar nu de Sportraad en Sportservice Doetinchem goed gepositioneerd zijn, is dat niet meer wenselijk. Het sportbedrijf wordt de uitvoeringspartner die ruimte moet hebben om op de beste manier te werken aan de doelstellingen. De beantwoording van de HOE vraag wordt in de toekomst ingevuld door het sportbedrijf. De WAT en WAAROM vraag worden door de gemeente beantwoord.

1-4 De waardering voor de basisactiviteiten van verenigingen lijdt onder de sport als middel-thema

De basisactiviteit van de meeste sportverenigingen bestaat uit het aanbieden van trainingen en wedstrijden. Op basis daarvan zijn leden ook trouw aan de vereniging en kunnen zij vrijwilligers motiveren. Zij willen maar in beperkte mate werken aan doelstellingen op gezondheid, sociaal en economisch terrein. Door de gemeente lijken zij alleen daarvoor te worden gewaardeerd. Het is belangrijk dat verenigingen zich vooral richten op waar zij goed in zijn en wat zij graag doen. Door leden aan de hand van sport te verbinden, leggen zij een basis onder de sport. Daarvan kunnen echter nog meer mensen profiteren. Wij willen verenigingen daarvan bewust maken en hen daarbij ondersteunen. Maar het belangrijkste is dat er een bereikbaar en gevarieerd sportaanbod blijft. Alleen daardoor houden wij de hoge beweegpercentages vast. Met de realisatie van het sportbedrijf worden de voorzieningen voor de verenigingen en ongeorganiseerde sport nog beter geborgd en ingezet.

5.1. De vier partners uit de brede variant kunnen ook zelfstandig hun taken uit blijven voeren

Sportcentrum Rozengarde BV, BUHA BV, Sportservice Doetinchem en de SaZa Topsporthal bedienen hun eigen 'klanten' met unieke producten. Wij maken met hen afspraken over verschillende onderwerpen. Op dit moment presteren de onderdelen goed. Het is niet nodig om wijzigingen aan te brengen.

De realisatie van een sportbedrijf komt niet voort uit een bestaand probleem. Het is wel de wens om in de toekomst met sporten en bewegen nog meer rendement te halen. In de sportvisie is een ambitieus programma neergelegd. Ook is een sterk sportbedrijf belangrijk om in de toekomst één sterke sportpartij in Doetinchem te hebben. Door kennis te delen en gezamenlijk op te trekken, treedt er een vliegwieleffect op. Bovendien sturen wij minder op interventies en projecten (nemen hier geen voortrekkersrol in). De energie en ideeën moeten uit de samenleving komen. Een sterk sportbedrijf kan verbinden en inspireren.

5.2 De SaZa Topsporthal Doetinchem is een potentieel risico voor (de exploitatie van) het sportbedrijf

Ontwikkelingen van de SaZa Topsporthal liggen onder een vergrootglas. De realisatie en de eerste exploitatiejaren zijn niet onopgemerkt aan het publiek voorbij gegaan. Politici, verenigingen en de partners in het sportbedrijf hebben aangegeven graag meer inzicht te willen hebben in de kansen en risico's van de hal. Dit om het sportbedrijf niet met een onzekere factor te belasten. Op dit moment werken wij samen met de Stichting Achterhoekse Zaal sport Accommodaties aan een notitie waarin alle aspecten aan bod komen: kansen, risico's en het perspectief van de hal. Bij de besluitvorming in december kan op basis van een goede doorlichting een besluit worden genomen over de toevoeging van de SaZa Topsporthal

Doetinchem, 5 april 2017

6.1 De kosten voor de transitie naar een sportbedrijf zijn onvoldoende in beeld

De financiële consequenties zijn nu niet in beeld gebracht. Volgens de afspraken moeten deze bij de voorjaarsnota opgevoerd worden. Bij te hoge kosten is er geen bereidheid om het traject verder in te gaan.

Voor de voorjaarsnota is een PM-post opgevoerd. Het hangt sterk van het traject af welke kosten gemaakt moeten worden. Wij proberen deze uiteraard zo veel mogelijk te reduceren. Maar dat er kosten zijn, is onvermijdelijk en inherent aan het samenvoegen van verschillende organisaties binnen een nieuwe entiteit. De komende periode gebruiken wij voor het in beeld brengen van de financiële gevolgen, kansen en risico's van het sportbedrijf. Kort samengevat kan het sportbedrijf worden gezien als een fusie van vier partners. In fusietrajecten is het gebruikelijk om een zogenaamd Due diligence onderzoek te doen. Dit onderzoek richt zich op de financiële, fiscale, juridische en commerciële aspecten van de (voorgenomen) fusie. De uitkomsten vormen de basis voor de onderhandelingen. Bovendien voorkomt het verrassingen achteraf.

Financiën

In de aanloopfase tot december 2017 worden eventuele kosten binnen de bestaande budgetten opgevangen. Wij verwachten dat dit verspreid over verschillende onderdelen ongeveer € 90.000,- zal zijn. Kunnen we kosten uiteindelijk niet opvangen binnen de bestaande budgetten, dan melden wij dit als overschrijding bij de financiële monitor. Ook in deze fase is een bedrag voor extern advies opgenomen. Bij kanttekening 6.1 wordt gerefereerd aan het due diligence onderzoek. Dit onderzoek, en het begeleiden van het traject om te komen tot een goed businessplan kan alleen zorgvuldig worden gedaan onder auspiciën van een onafhankelijke partij met kennis van zaken. Het vergt veel kennis van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van organisatieontwikkeling in de sport.

Opbouw van de financiën voor de komende periode:

Onderzoek Topsporthal:	€ 10.000
Fiscaal-juridisch advies:	€ 15.000
Externe adviseur (1 dag per week 40 weken):	€ 45.000
Projectondersteuning en communicatie:	€ 10.000
Vergoeding inzet vrijwilligers Sportraad / SaZa / Sportservice Doetinchem:	<u>€ 10.000</u>
	€ 90.000

De onderstaande tabel geeft de verdeling van het beschikbare budget in meerjarenperspectief weer.

ombuiging		2017	2018	va 2019
Rozengarde		67.000	133.000	200.000
BUHA: accommodaties		33.000	67.000	100.000
		100.000	200.000	300.000
	mutatie t.o.v. 2017		-100.000	-200.000
NB: ombuiging 2017 al verwerkt in 2017				
		2017	2018	va 2019
Exploitatiebijdrage	Sportbedrijf		6.014.882	5.914.882
Budgetsubsidie	Sport en recreatie Wehl		392.915	392.915
Budgetsubsidie	Sport en cultuur Gaanderen		91.088	91.088
Deelnamesubsidie	gemeente		150.000	150.000
Waarderingsbijdrage clubaccommodaties	gemeente 15.000		15.000	15.000
		6.763.885	6.663.885	6.563.885

Doetinchem, 5 april 2017

Vervolg

Op het moment dat u het besluit voor de realisatie van een sportbedrijf hebt genomen, gaan wij verder met het opstellen van het Businessplan. Hieruit volgen een aantal vervolgbesluiten. Streven is om het sportbedrijf medio 2018 te kunnen laten starten.

Bijlagen

1. 'Doetinchem in Vorm visie 2017-2021'
2. Businesscase Sportbedrijf
3. Brief aan sportraad
4. Notitie Wat kan het sportbedrijf voor u betekenen

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

ing. N. van Waart

dr. J.M.E. Traag

De raad van de gemeente Doetinchem;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders over vaststellen sportvisie en realisatie sportbedrijf Doetinchem;

gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

1. Sporten en bewegen te stimuleren en te faciliteren als noodzakelijk onderdeel van preventie in het sociaal domein.
2. Sportverenigingen en andere sportaanbieders te benoemen als kansrijke omgeving om inwoners te laten participeren in de samenleving.
3. Sport te hanteren als middel om Doetinchem als vitale gemeente op de kaart te zetten.
4. Daartoe de sportvisie Doetinchem in Vorm 2017-2021 vast te stellen.
5. Door te gaan op de ingeslagen weg ten aanzien van de uitvoering van onze sportvisie in een slim georganiseerde sportkoepel en de mogelijkheden voor aansluiting van diverse sportorganisaties en bedrijven verder uit te werken in een uitgewerkt businessplan Sportbedrijf Doetinchem, om op basis van het businessplan in december 2017 tot een definitief besluit te komen inclusief toegevoegde waarde van de brede variant, de juridische en financiële consequenties.

Aldus besloten in zijn vergadering van 12 april 2017,

, griffier

, vicevoorzitter